

Munkaerőpiac, 2008–2020

Az átlagkeresetek, valamint az alkalmazotti létszám alakulása Romániában és Erdélyben

Romániában – az elmúlt tizenhárom évet nézve – a nettó átlagkeresetek nominális értéken 146%-ot, reálértéken számolva 73%-ot emelkedtek. Az Európai Unió tagállamaihoz képest továbbra is jelentős a lemaradás, viszont ennek mértéke számottevően mérséklődött. 2020-ban egy romániai háztartás tagjainak keresetei az uniós átlag mintegy 34-35%-át érik el euróban kifejezve, vásárlóerő-paritáson számolva ez kétharmad körüli arányt jelent.

Az átlagkereset-növekedés Erdély minden régiójában magasabb volt az országos átlagnál. Gazdasági ágazatok szerint is hasonló tendencia érvényesült, az erdélyi átlagkereset emelkedése az országos átlagnál szinte minden területen magasabb volt, kivételt képez ez alól a szállítás és a közigazgatás. Romániában több mint 1000 lejjel nagyobb az átlagkereset a közszférában, mint a magánszférában.

Az átlagos alkalmazotti létszám alakulásában érezhető a gazdasági válság és a koronavírus-járvány hatása. 2020-ban a járvány hatására Románia és Erdély minden régiójában visszaesett az alkalmazottak átlagos létszáma. 2020-ban Romániában a szálloda és vendéglátás ágazatában, Erdélyben a könnyűiparban csökkent a legnagyobb mértékben az alkalmazottak átlagos létszáma az előző évhez viszonyítva. Ágazatok szerint vizsgálva az átlagos alkalmazotti létszámot 2008 és 2020 között Romániában és Erdélyben a nagymértékű csökkenés a bányászatban és a könnyűiparban jellemző, a növekedés pedig a szálloda és vendéglátásban, valamint a szellemi és egyéb szolgáltatásokban figyelhető meg.

2020 végén Romániában az alkalmazottak 31%-a minimálbérrel volt alkalmazva, Erdélyben ez az arány 32% – végzettségtől függetlenül. Erdély régiói közül a minimálbérrel alkalmazottak aránya Észak-Erdélyben és Székelyföldön a legmagasabb.

Bevezető és módszertani megjegyzések

A nettó átlagkereset a kereset azon részét jelenti, amelyet a munkavállaló ténylegesen fogyasztásra vagy megtakarításra fordíthat, vagyis a bruttó kereset társadalombiztosítási hozzájárulással és adókkal csökkentett, de juttatásokkal növelt összege. Az átlagkeresetek országok közötti összehasonlítását sok körülmény nehezíti. A bruttó kereseteket országonként eltérő mértékű adók és járulékok terhelik, így a nettó kereseti arányok eltérhetnek a rendszerint vizsgált bruttó béreiktől. Ez alapján az Eurostat adatait használva¹ elemeztük Románia helyzetét az Európai Unióban a két jellemző háztartástípust vizsgálva: az egyedülálló, gyerektelen, illetve a kétkeresős, kétgyerekes háztartásokat. Az adatokat egyrészt euróban, másrészt az árszínvonal különbségeit kiszűrő vásárlóerő-egységben (PPS-ben) mutatjuk be. A vásárlóerő-egységben kifejezett keresetek a megélhetési lehetőségek, a tényleges kereseti színvonal meghatározásához, országok közötti összehasonlításához szolgáltatnak információt. Továbbá az

¹ Nettó átlagkeresetre vonatkozó adatsorok: Eurostat (tábla kódja: EARN_NT_NET), https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/earn_nt_net/default/table?lang=en. Letöltés dátuma: 2021.08.10.

Országos Statisztikai Intézet adatait feldolgozva elemeztük a tényleges (tehát nem egy meghatározott háztartástípusra vonatkozó) nettó átlagkeresetet és az átlagos alkalmazotti létszámot Romániában, a romániai régiókban, Erdélyben és az erdélyi régiókban. A [módszertani tájékoztatóban](#) részletesebben bemutatjuk az átlagkereset és az átlagos alkalmazotti létszám fogalmát, illetve a gazdasági tevékenységek osztályozását.

1. Nettó átlagkereset

1.1. Egyes háztartástípusokra jellemző nettó átlagkereset az Európai Unió néhány országában és Romániában

2020-ban a romániai keresetek továbbra is jelentősen elmaradtak az uniós átlagtól: Romániában a gyerektelen, egyedülálló személyek euróban mintegy 35%-át keresték meg az uniós átlagnak. Továbbá az is látható, hogy 2020-ban nagyobb mértékben nőttek a keresetek, mint a megfigyelt országokban, így nagyobb mértékben csökken a lemaradás az uniós átlaghoz és más uniós országokhoz képest. 2020-ban az előző évhez képest számos országban csökkentek az átlagkeresetek az egyedülálló, gyerektelen háztartások esetében, ezzel szemben Romániában nagymértékű növekedés figyelhető meg. Az adatok értelmezéséhez fontos figyelembe venni, hogy a koronavírus-járvány alatti időszakban, Romániában, nagyobb mértékben olyanok veszítették el a munkájukat, akik alacsonyabb keresettel rendelkeztek, így korábban lefelé húzták az átlagkeresetet, szemben más országokkal.

A romániai gyerektelen, egyedülálló háztartás-kereset aránya néhány európai országhoz viszonyítva nominális euró értékben

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Európai Unió (27)				20%	21%	24%	25%	27%	29%	31%	35%
Egyesült Királyság	13%	14%	12%	14%	14%	13%	16%	18%	19%	20%	24%
Németország	15%	16%	15%	16%	17%	18%	19%	20%	22%	23%	27%
Olaszország	20%	20%	20%	21%	22%	24%	26%	29%	31%	34%	40%
Spanyolország	20%	21%	20%	22%	23%	25%	27%	29%	31%	34%	40%
Magyarország	62%	66%	63%	67%	71%	76%	77%	75%	78%	76%	90%

Pozitívabb a kép, ha vásárlóerő-paritáson (kiküszöbölve az országok közötti árszínvonal-különbségeket) számoljuk a keresetkülönbségeket. A romániai munkavállalók az így kalkulált uniós átlag kétharmadát keresték meg 2020-ban, a bérkülönbségek jelentősen csökkentek az elmúlt években. A romániai kivándorlók legfontosabb célországai közül az Egyesült Királyság és Németország átlagkeresete kiemelkedő; vásárlóerő-paritáson is csak ezek felét (52-53%-át) lehetett megkeresni Romániában 2020-ban.

A magyarországi nettó keresethez képest 2020-ra nagymértékben apadt a lemaradás, euróban az ottani keresetek 90%-át, vásárlóerő-paritáson a 102%-át keresik meg a romániai gyerektelen, egyedülálló alkalmazottak.

A romániai gyerektelen, egyedülálló háztartás-kereset aránya néhány európai országhoz viszonyítva vásárlóerő-paritáson

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Európai Unió (27)				39%	40%	44%	48%	51%	53%	57%	67%
Egyesült Királyság	27%	29%	29%	30%	32%	35%	38%	39%	42%	44%	52%
Németország	30%	30%	30%	31%	32%	35%	38%	40%	42%	44%	53%
Olaszország	37%	38%	39%	40%	43%	47%	51%	54%	58%	62%	74%
Spanyolország	36%	37%	38%	39%	40%	42%	47%	50%	54%	59%	71%
Magyarország	73%	76%	74%	75%	78%	85%	90%	91%	92%	91%	102%

Ugyanakkor – hogy pontosabb képet kapjunk – megvizsgáltuk a kétkeresős, kétgyerekes háztartástípusokban a nettó átlagkereseteket. Romániában a kétkeresős és kétgyerekes háztartások esetében nagyobb az átlagkereset elmaradása, mint az egyedülálló, gyerektelen háztartásoknál, ehhez hozzájárulnak az adózási rendszerek eltérései (például a családi adókedvezmény). 2020-ban a romániai kétkeresős, kétgyerekes háztartástípusok az uniós átlag 34%-át keresték meg nominális értéken, illetve 65%-át vásárlóerő-egységben számolva. Itt is megfigyelhető, hogy az előző évhez képest számos országban csökkentek az átlagkeresetek, szemben Romániával, ahol nagymértékű növekedés észlelhető.

A romániai kétkeresős és kétgyerekes háztartás-kereset aránya néhány európai országhoz viszonyítva nominális euró értékben

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Európai Unió (27)				20%	21%	23%	25%	26%	28%	30%	34%
Egyesült Királyság	13%	14%	12%	14%	14%	14%	16%	18%	20%	20%	24%
Németország	14%	15%	14%	15%	16%	17%	18%	19%	21%	22%	25%
Olaszország	19%	20%	19%	21%	22%	24%	26%	28%	31%	33%	39%
Spanyolország	20%	21%	20%	22%	23%	25%	27%	29%	32%	34%	41%
Magyarország	59%	59%	56%	60%	64%	70%	71%	69%	71%	69%	83%

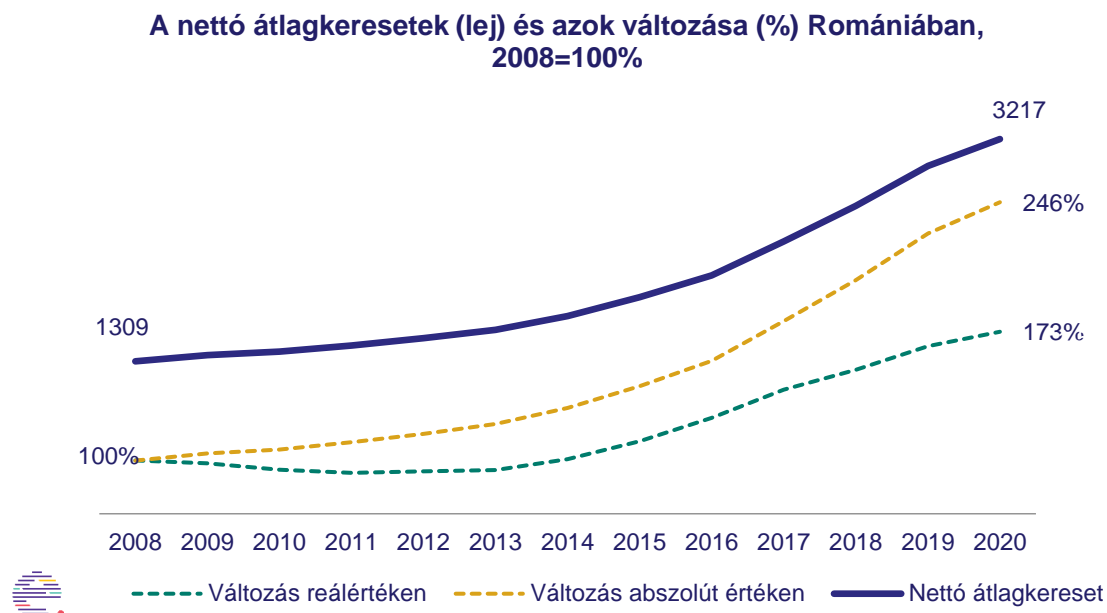
Jól látható, hogy vásárlóerő-paritáson 2020-ban az előző évhez viszonyítva mindkét háztartástípus esetében nagymértékben csökkent Románia elmaradása. Említésre méltó, hogy ezen a viszonyítási alapon a romániai kétkeresős, kétgyerekes háztartások csupán a 95%-át keresik meg a magyarországi átlagnak.

A romániai kétkeresős és kétgyerekes háztartás-kereset aránya néhány európai országhoz viszonyítva vásárlóerő-paritáson

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Európai Unió (27)				37%	39%	43%	47%	49%	52%	55%	65%
Egyesült Királyság	27%	29%	29%	30%	32%	35%	38%	40%	42%	44%	53%
Németország	28%	28%	28%	29%	30%	33%	36%	38%	39%	42%	50%
Olaszország	36%	38%	38%	40%	42%	47%	50%	54%	57%	61%	74%
Spanyolország	37%	38%	38%	39%	40%	43%	48%	51%	55%	59%	73%
Magyarország	69%	68%	67%	67%	70%	78%	82%	83%	84%	83%	95%

1.2. Nettó átlagkereset Romániában, Erdélyben és az erdélyi régiókban

Az elmúlt tizenhárom év alatt Románia-szinten a nettó átlagkeresetek 146%-ot emelkedtek (1309 lejről 3217 lejre). Reálértéken számolva, vagyis a fogyasztói árindex figyelembevételével kalkulálva a növekedés 73%-os.

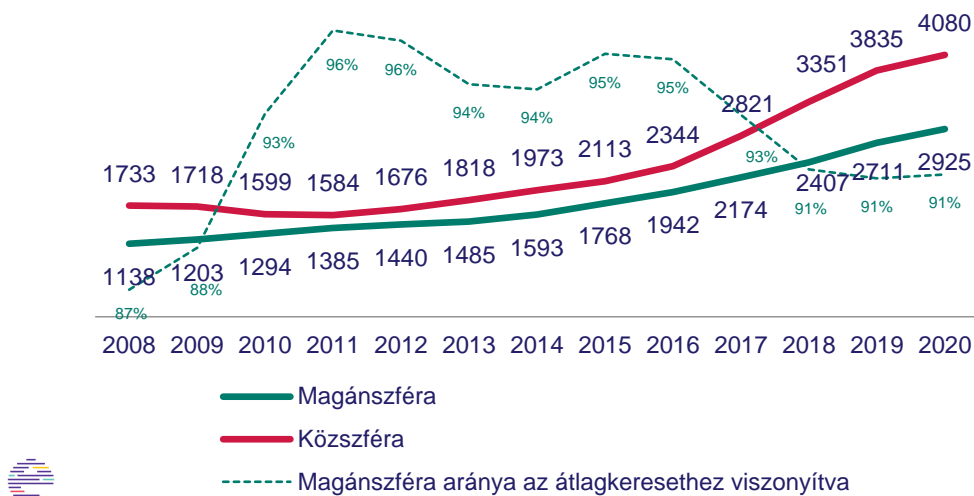

Forrás: INS (tábla kódja: FOM106F)²

A közszférában általában nagyobb az átlagkereset, mint a magánszférában – 2020-ban több mint 1000 lejjel. A vizsgált időszak elején, azaz 2008-ban a magánszféra átlagkeresete az országos nettó keresetnél 13%-kal volt alacsonyabb, ezt követően emelkedés volt megfigyelhető, mely 2011-ben tetőződött: akkor csupán 4% volt a különbség. Legkiegyenlítettebbek 2011 és 2016 között voltak a magán- és a közszféra keresetei. 2016 után ismét elrugaszkodott a közszféra keresete, 2020-ra 9%-kal alacsonyabbak a keresetek a magánszférában az országos átlaghoz képest.

² Országos Statisztikai Intézet: Câștigul salarial nominal mediu net lunar (tábla kódja: FOM106F). Letöltés dátuma: 2021.09.21.

Nettó átlagkeresetek a magán- és a közszférában Romániában, lej

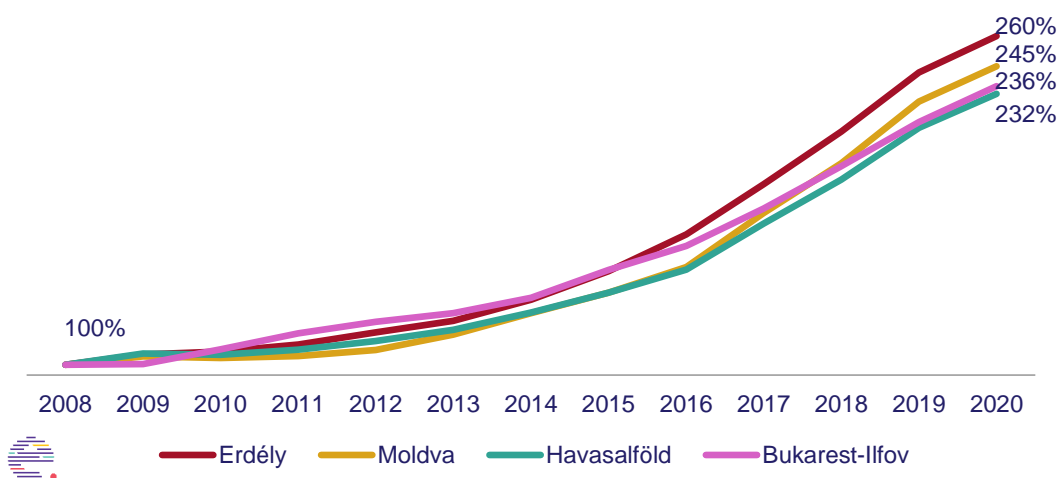

Forrás: INS (tábla kódja: FOM106F)

Romániában 2020-ban a nettó átlagkereset 3217 lej volt. A nagyrégiók tekintetében a nettó átlagkereset Bukarest-Ilfov régióban a legmagasabb (4263 lej), ezt követi Erdély (3004 lej), Havasalföld (2842 lej) és Moldva (2841 lej).

A 2008 és 2020 közötti átlagkereset-változásokat vizsgálva az országos átlagnál magasabb volt Erdélyben a keresetek emelkedése. 2009 és 2016 között Bukarest-Ilfov régióban volt a legmagasabb a növekedés, viszont 2016 után Erdélyben jelentősebb a bővülés. Az elemzett időszakban számottevőek a regionális különbségek: Erdélyben a növekedés 160%-os, Moldvában 145%-os, Bukarest-Ilfov régióban 136%-os, Havasalföldön pedig 132%-os.

A nettó átlagkeresetek változása Románia régióiban, 2008=100%.

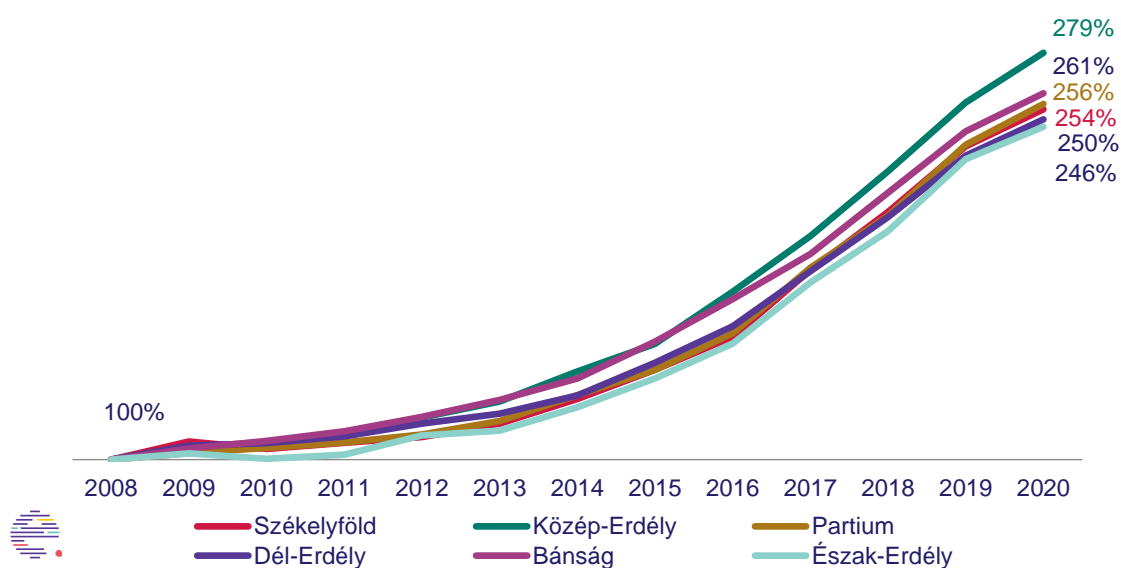
Forrás: INS (tábla kódja: FOM106E)³

³ Országos Statisztikai Intézet: Câștigul salarial nominal mediu net lunar (tábla kódja: FOM106E). Letöltés dátuma: 2021.09.21.

Erdélyen belül 2020-ban a nettó átlagkereset Közép-Erdélyben volt a legmagasabb (3467 lej), ezt követi a Bánság (3194 lej). Dél-Erdély (2976 lej) és Partium (2630 lej) az erdélyi átlag alatt helyezkedik el, a legalacsonyabb pedig Székelyföldön (2524 lej) és Észak-Erdélyben (2573 lej) volt az átlagkereset 2020-ban.

Erdély minden régiójában országos átlag feletti volt a nettó átlagkereset növekedése. Az erdélyi régiók közül Közép-Erdélyt és Bánságot jellemzi a legmagasabb átlagkereset-növekedés, 2008-hoz viszonyítva 179, illetve 161%-os bővülés figyelhető meg. Észak-Erdélyben és Dél-Erdélyben a legalacsonyabb a nettó átlagkereset növekedése, 2008-hoz képest 146, illetve 150%-os.

A nettó átlagkeresetek változása Erdély régióiban, 2008=100%.

Forrás: INS (tábla kódja: FOM106E)

1.3. A nettó átlagkereset alakulása ágazatok szerint

Ágazatok szerint vizsgálva 2020-ban Romániában az átlagkereset a szálloda és vendéglátás ágazatában a legalacsonyabb (1762 lej), a szellemi szolgáltatások ágazatában a legmagasabb (5251 lej). Románia minden régiójában a nettó átlagkereset a vendéglátásban a legalacsonyabb; ugyanakkor Erdélyben, Moldvában és Havasalföldön a legmagasabb nettó átlagkeresetet a közigazgatásban dolgozók vihetik haza, Bukarest-Ilfov régióban a legmagasabb átlagkereset pedig a bányászatban dolgozóké (8493 lej).

Nettó átlagkereset ágazatok szerint Románia régióiban 2020-ban (lej)

Ágazatok	Erdély	Moldva	Havasalföld	Bukarest-Ilfov	Románia
Mezőgazdaság	2 426	2 389	2 352	2 964	2 412
Bányászat	4 103	3 652	4 517	8 493	4 552
Komplex ipar	3 314	2 926	3 318	4 157	3 374
Könnyűipar	2 127	1 915	1 902	2 362	2 054
Építkezés	2 927	2 908	2 904	3 535	3 066
Kereskedelem	2 304	2 150	2 112	3 797	2 609
Szállítás	2 441	2 510	2 740	4 054	2 908
Szállodák és vendéglátás	1 674	1 576	1 668	2 181	1 762
Egészségügy	4 008	3 822	3 754	4 635	4 003
Oktatás	3 588	3 554	3 485	3 756	3 574
Közigazgatás	4 851	4 865	4 702	6 581	5 212
Szellemi szolgáltatások	4 771	3 857	3 224	6 379	5 251
Egyéb szolgáltatások	2 399	2 318	2 124	2 918	2 489
Összesen	3 004	2 841	2 842	4 263	3 217

Forrás: INS (tábla kódja: FOM106E)

A 2008 és 2020 között bekövetkező keresetváltozásokat vizsgálva kijelenthető, hogy Erdélyben minden ágazatban magasabb volt az átlagkereset emelkedése az országos átlaghoz viszonyítva, kivételt képez a szállítás és a közigazgatás. Keresetnövekedés tekintetében a havasalföldi régió marad el leginkább az országos szinttől. Országosan az egészségügyben dolgozók keresete emelkedett a legerőteljesebben, ezt a mezőgazdasági és az építkezési szektor követi. A legkisebb növekedések a bányászatban és a szállításban figyelhetők meg.

A nettó átlagkereset változása 2008 és 2020 között ágazatok szerint Románia régióiban

Ágazatok	Erdély	Moldva	Havasalföld	Bukarest-Ilfov	Románia
Mezőgazdaság	167%	159%	169%	143%	164%
Bányászat	99%	83%	91%	116%	99%
Komplex ipar	163%	127%	125%	130%	140%
Könnyűipar	169%	152%	155%	131%	158%
Építkezés	179%	203%	180%	124%	164%
Kereskedelem	163%	171%	158%	128%	150%
Szállítás	89%	92%	93%	122%	100%
Szállodák és vendéglátás	148%	142%	132%	105%	128%
Egészségügy	219%	208%	209%	224%	216%
Oktatás	140%	118%	138%	122%	132%
Közigazgatás	111%	118%	126%	103%	116%
Szellemi szolgáltatások	157%	107%	74%	129%	128%
Egyéb szolgáltatások	163%	151%	141%	159%	155%
Összesen	160%	145%	132%	136%	146%

Forrás: INS (tábla kódja: FOM106E). Megjegyzés: Az eltéréseket színekkel jelöltük: zöld = legmagasabb növekedés, piros = legalacsonyabb növekedés

Ágazatok szerint vizsgálva 2020-ban Erdély régióiban a legalacsonyabb nettó átlagkereset a vendéglátásban dolgozóké volt. Míg Székelyföldön, a Partiumban, Dél-Erdélyben és Észak-Erdélyben a közigazgatásban, addig Közép-Erdélyben és Bánságban a szellemi szolgáltatások ágazatában a legmagasabb a nettó átlagkereset 2020-ban.

Nettó átlagkereset ágazatok szerint Erdély régióiban 2020-ban (lej)

Ágazatok	Székelyföld	Közép-Erdély	Partium	Dél-Erdély	Bánság	Észak-Erdély	Erdély
Mezőgazdaság	1 908	2 306	2 229	2 563	2 696	2 273	2 426
Bányászat	3 174	4 840	3 543	4 326	3 376	2 701	4 103
Komplex ipar	2 864	3 469	2 982	3 300	3 662	2 630	3 314
Könnyűipar	1 878	2 200	1 961	2 305	2 240	2 044	2 127
Építkezés	2 657	3 245	2 724	2 979	2 877	2 757	2 927
Kereskedelem	2 101	2 479	2 121	2 336	2 409	1 984	2 304
Szállítás	2 169	2 524	2 103	2 661	2 556	2 085	2 441
Szállodák és vendéglátás	1 636	1 766	1 634	1 723	1 657	1 462	1 674
Egészségügy	3 743	4 437	3 772	3 996	4 023	3 581	4 008
Oktatás	3 272	4 012	3 420	3 426	3 694	3 355	3 588
Közigazgatás	4 449	5 486	4 739	4 737	4 807	4 683	4 851
Szellemi szolgáltatások	2 678	5 935	3 112	4 023	5 096	3 267	4 771
Egyéb szolgáltatások	2 203	2 815	2 142	2 319	2 366	2 160	2 399
Összesen	2 524	3 467	2 630	2 976	3 194	2 573	3 004

Forrás: INS (tábla kódja: FOM106E)

Erdélyben is az egészségügyi szektorban nőtt leginkább az átlagkereset, ez a közép-erdélyi régióban a leghangsúlyosabb. Szintén jelentősen nőttek a keresetek az építőiparban, a könnyűiparban, a mezőgazdaságban és a kereskedelemben. Székelyföldön a legnagyobb bővülés az építkezésben, az egészségügyben és a kereskedelemben érhető tetten; Közép-Erdélyben a szellemi szolgáltatások ágazata emelkedik még ki; a Partiumban szintén az egészségügyben, az építkezésben és a mezőgazdaságban jelentősebb a keresetbővülés.

Erdélyen belül a legerőteljesebb kontraszt a szellemi szolgáltatások terén figyelhető meg, itt átlagosan 157%-kal emelkedett 2008 és 2020 között a keresetek mértéke. A régióon belül Közép-Erdély emelkedik ki, Székelyföldön, illetve Észak-Erdélyben jelentősen átlag alatti ebben az ágazatban a keresetek növekedése. A legalacsonyabb növekedés Erdélyben is a bányászat és szállítás ágazataiban figyelhető meg.

A nettó átlagkereset változása 2008 és 2020 között ágazatok szerint Erdély régióiban

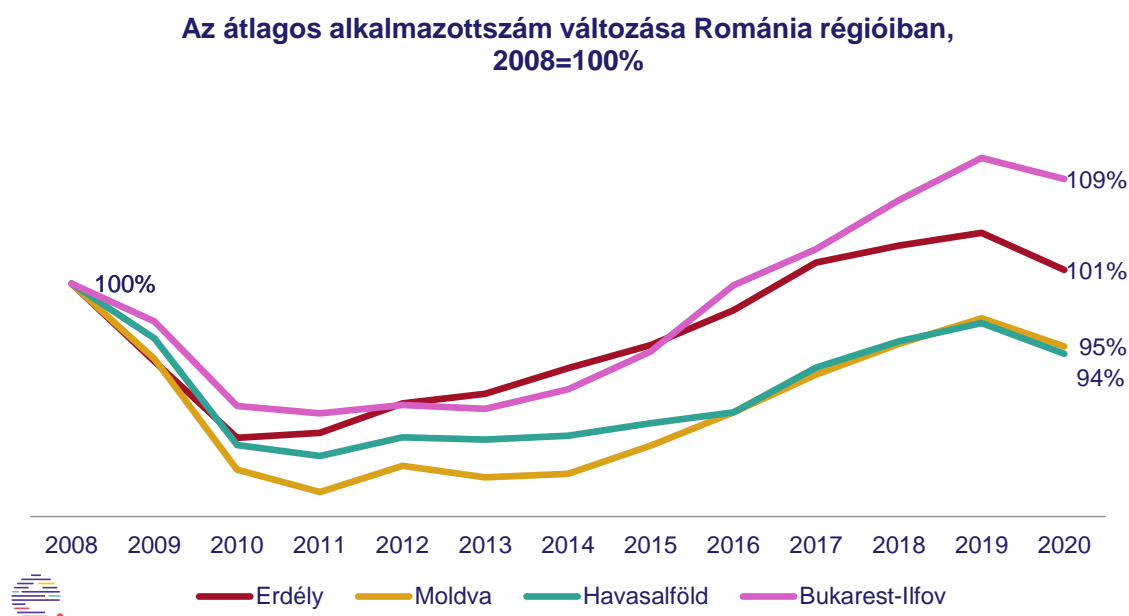
Ágazatok	Székelyföld	Közép-Erdély	Partium	Dél-Erdély	Bánság	Észak-Erdély	Erdély
Mezőgazdaság	131%	148%	169%	199%	164%	162%	167%
Bányászat	107%	116%	78%	103%	74%	138%	99%
Komplex ipar	151%	156%	163%	154%	189%	132%	163%
Könnyűipar	161%	159%	165%	175%	170%	189%	169%
Építkezés	233%	195%	184%	181%	145%	216%	179%
Kereskedelem	186%	157%	155%	167%	174%	141%	163%
Szállítás	101%	94%	91%	94%	74%	110%	89%
Szállodák és vendéglátás	154%	149%	144%	164%	133%	131%	148%
Egészségügy	197%	259%	230%	198%	206%	205%	219%
Oktatás	157%	154%	158%	124%	123%	148%	140%
Közigazgatás	100%	125%	129%	102%	106%	107%	111%
Szellemi szolgáltatások	60%	208%	106%	117%	152%	82%	157%
Egyéb szolgáltatások	159%	177%	155%	162%	152%	155%	163%
Összesen	154%	179%	157%	150%	161%	146%	160%

Forrás: INS (tábla kódja: FOM106E). Megjegyzés: Az eltéréseket színekkel jelöltük: zöld = legmagasabb növekedés, piros = legalacsonyabb növekedés

2. Az átlagos alkalmazotti létszám alakulása

2.1. Átlagos alkalmazotti létszám Romániában, Erdélyben és az erdélyi régiókban

Az átlagos alkalmazotti létszám alakulásában is érezhető a gazdasági válság és a koronavírus-járvány hatása, hiszen 2011-ig csökkenés figyelhető meg, amelyet aztán folyamatos növekedés követ egészen 2019-ig. Ezt követően azonban ismét nagyobb visszaesés látható a járvány hatására (2019 és 2020 között mintegy 133 ezer fővel csökkent az átlagos alkalmazotti létszám). Amíg – az időbeli változásokat tekintve – Havasalföldön és Moldvában az alkalmazottak átlagos száma 2020-ra sem érte el a 2008-as szintet, addig Bukarest-Ilfov régióban 9%-ot, Erdélyben pedig 1%-ot emelkedett.

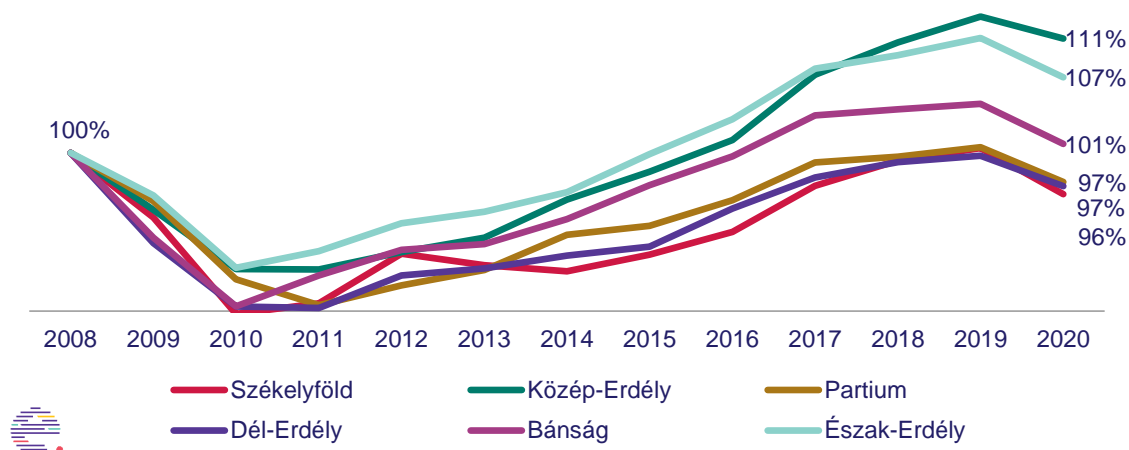

Forrás: INS (tábla kódja: FOM104D)⁴

Erdélyen belül a közép-erdélyi régióban nőtt leginkább az átlagos alkalmazotti létszám 2008-hoz képest, illetve Észak-Erdélyben és Bánságban szintén növekedés volt. Székelyföldön, Dél-Erdélyben és a Partiumban a 2020-as értékek ismét a 2008-as alkalmazotti szám alá kerültek. 2020-ban a koronavírus-járvány hatására minden régióban visszaesett az alkalmazottak átlagos létszáma. Közép-Erdély esetében 11%-kal több volt a munkavállaló, ezzel szemben a Partiumban és Dél-Erdélyben 3%-kal, Székelyföldön pedig 4%-kal kevesebben dolgoztak alkalmazottként, mint 2008-ban.

⁴ Országos Statisztikai Intézet: Numărul mediu al salariaților pe județe și localități (tábla kódja: FOM104D). Letöltés dátuma: 2021.09.21.

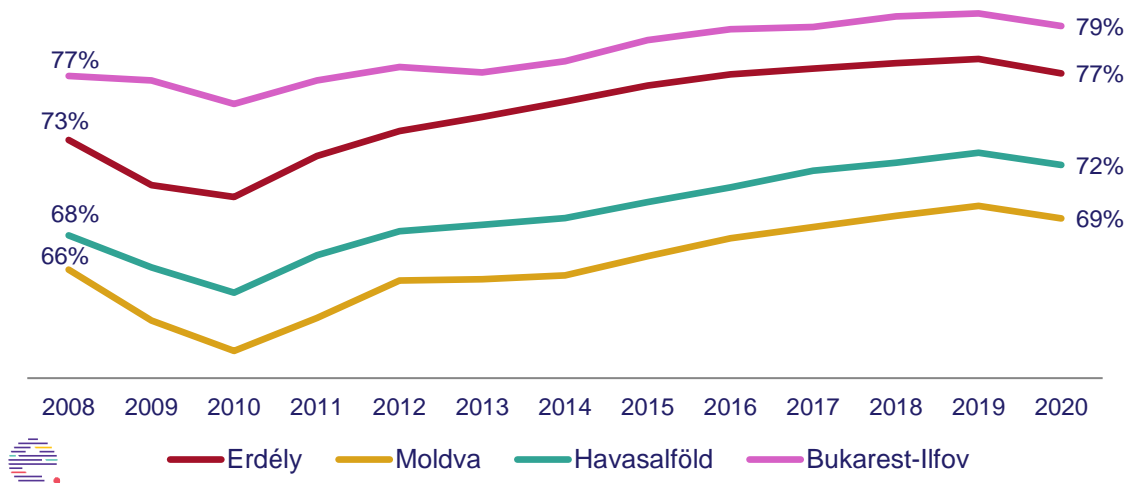
Az átlagos alkalmazottság változása Erdély régióiban, 2008=100%

Forrás: INS (tábla kódja: FOM104D)

Romániában átlagosan az alkalmazottak egynegyede dolgozik közszférában, ez az arány Moldvában a legnagyobb és Bukarest vonzáskörzetében a legalacsonyabb. A teljes országra jellemző az a tendencia, miszerint az elmúlt tíz évben a magánszférában dolgozók száma 2010-ben volt a legalacsonyabb. Bukarest-Ilfov régióban a legmagasabb a magánszférában dolgozók aránya, hiszen 2020-ban minden 100 munkavállalóból 79 a magánszférában dolgozott – ezt Erdély, Havasalföld, majd Moldova követi.

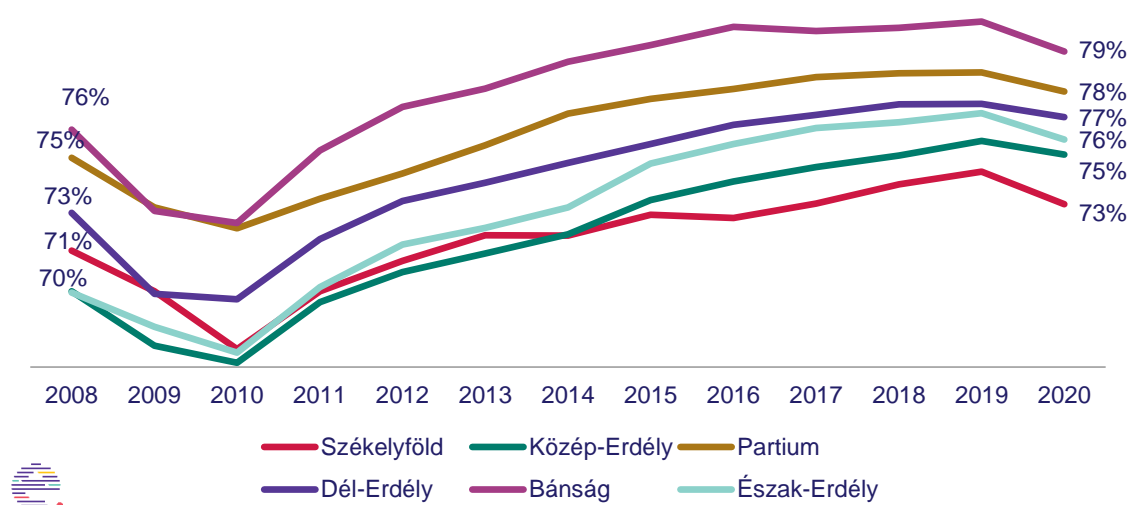
A magánszférában alkalmazottak aránya romániai régiók szerint (%)

Forrás: INS (tábla kódja: FOM104B)⁵

2010-ben Közép-Erdélyben, Észak-Erdélyben és Székelyföldön is közel azonos volt a magánszférában dolgozók aránya, viszont 2018-ra Székelyföld lemaradt, jelenleg itt a legalacsonyabb a magánszférában dolgozók aránya (73%), ami azt jelenti, hogy az alkalmazottak több mint negyede közszférában dolgozik. Bánságban a legmagasabb a magánszférában dolgozók aránya (79%), ezt követi Partium 78%-kal.

A magánszférában alkalmazottak aránya erdélyi régiók szerint (%)

Forrás: INS (tábla kódja: FOM104B)

2.2. Átlagos alkalmazotti létszám ágazatok szerint

2020-ban az alkalmazásban állók száma Romániában 5031,7 ezer főt tett ki. Az alkalmazottak 17,3%-a (871,3 ezer fő) a kereskedelem, 14%-a (704 ezer fő) a komplex iparban, 10,9%-a (550,1 ezer fő) az egyéb szolgáltatásokban volt foglalkoztatva 2020-ban. Erdélyen belül a komplex ipar és a könnyűipar ágazatának a súlya kiemelkedő.

Ágazatok szerint vizsgálva az átlagos alkalmazotti létszámot jelentős változások figyelhetők meg 2008 és 2020 között. A bányászatban és a könnyűiparban nagymértékű csökkenés érhető tetten, a turizmusban és a szolgáltatásokban jelentős növekedés jellemző a vizsgált időszakban. Romániában a könnyűiparban dolgozó alkalmazottak átlagos létszáma 180 ezer fővel csökkent 2008-hoz képest. A szálloda és vendéglátás ágazatában országosan közel 51,3 ezer, míg a szellemi szolgáltatásokban 100 ezer, az egyéb szolgáltatásokban 143,7 ezer fővel nőtt az alkalmazottak átlagos száma. Itt fontos megemlíteni, hogy a koronavírus-járvány hatására Romániában a szálloda és vendéglátás ágazatában csökkent a legnagyobb mértékben az

⁵ Országos Statisztikai Intézet: Numărul mediu al salariaților pe categorii de salariați, forme de proprietate, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (tábla kódja: FOM104B). Letöltés dátuma: 2021.09.21.

alkalmazottak száma: az előző évhez viszonyítva 9,3%-kal (17,4 ezer fővel) kevesebben dolgoztak 2020-ban a vendéglátásban.

Alkalmazottak számának megoszlása ágazatok szerint Románia régióiban, 2020

Ágazatok	Erdély	Moldva	Havasalföld	Bukarest-Ilfov	Románia
Mezőgazdaság	2,5%	3,2%	3,7%	0,5%	2,5%
Bányászat	0,9%	0,6%	1,8%	0,3%	0,9%
Komplex ipar	18,3%	9,4%	16,3%	7,2%	14,0%
Könnyűipar	11,9%	11,8%	8,5%	4,0%	9,2%
Építkezés	7,4%	9,2%	7,8%	8,8%	8,1%
Kereskedelem	16,0%	17,9%	16,8%	19,7%	17,3%
Szállítás	5,6%	4,4%	5,8%	5,7%	5,5%
Szállodák és vendéglátás	3,5%	3,1%	3,6%	3,1%	3,4%
Egészségügy	7,8%	10,5%	8,7%	6,0%	8,0%
Oktatás	7,0%	10,1%	7,3%	4,2%	6,9%
Közigazgatás	3,3%	4,6%	4,6%	4,3%	4,1%
Szellemi szolgáltatások	6,9%	6,1%	4,8%	20,2%	9,2%
Egyéb szolgáltatások	8,9%	9,3%	10,4%	16,0%	10,9%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Forrás: INS (tábla kódja: FOM104F)⁶

Alkalmazottak számának változása 2008 és 2020 között ágazatok szerint Romániában és régióiban

Ágazatok	Erdély	Moldva	Havasalföld	Bukarest-Ilfov	Románia
Mezőgazdaság	24%	17%	15%	3%	18%
Bányászat	-42%	-35%	-46%	11%	-42%
Komplex ipar	6%	-33%	-18%	-15%	-10%
Könnyűipar	-29%	-23%	-31%	-26%	-28%
Építkezés	-10%	-8%	-14%	-12%	-11%
Kereskedelem	-1%	3%	5%	6%	3%
Szállítás	5%	-16%	-8%	-1%	-3%
Szállodák és vendéglátás	44%	51%	53%	28%	43%
Egészségügy	16%	9%	11%	33%	15%
Oktatás	-13%	-11%	-14%	-4%	-12%
Közigazgatás	-3%	-6%	-11%	7%	-4%
Szellemi szolgáltatások	37%	32%	6%	29%	28%
Egyéb szolgáltatások	49%	20%	29%	36%	35%
Összesen	1%	-5%	-6%	9%	0%

Forrás: INS (tábla kódja: FOM104F). Megjegyzés: Az eltéréseket színekkel jelöltük: zöld = lényegesen nőtt, piros = lényegesen csökkent

2020-ban az alkalmazásban állók száma Erdélyben 1834,1 ezer főt tett ki. Erdélyben az alkalmazottak 18,3%-a (335,7 ezer fő) a komplex iparban, 16%-a (294 ezer fő) a kereskedelemben, 11,9%-a (218,6 ezer fő) a könnyűiparban volt foglalkoztatva 2020-ban.

⁶ Országos Statisztikai Intézet: Numărul mediu al salariatilor pe activități ale economiei naționale (secțiuni și diviziuni) CAEN Rev.2, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe (tábla kódja: FOM104F). Letöltés dátuma: 2021.09.21.

Székelyföldön a könnyűipar, a mezőgazdaság, az oktatás, a turizmus és a közigazgatás súlya kiemelkedő az erdélyi átlaghoz képest. Közép-Erdélyben a szellemi és egyéb szolgáltatásokban, az egészségügyben, az oktatásban és a bányászatban alkalmazottak képeznek relatív nagyobb arányt, a Partiumban a könnyűipar, a szállítás és az építőipar foglalkoztat az erdélyi átlaghoz képest több alkalmazottat.

Az alkalmazotti létszám változásában az erdélyi régiók esetében is az országos tendenciák figyelhetők meg, viszont vannak jelentős különbségek is. A bányászatban a legerőteljesebb csökkenés Dél-Erdélyben és Bánságban jelentkezett, itt több mint felére csökkent az alkalmazottak száma. A könnyűipar esetében Észak-Erdélyben kevésbé csökkent az alkalmazottak átlagos létszáma a többi régióhoz képest. A mezőgazdaságban Észak-Erdély, Székelyföld és Partium emelkedik ki 89, 68, illetve 42%-os növekedéssel. A vendéglátásban szintén jelentősen emelkedett az ágazatban dolgozók átlagos létszáma: Közép-Erdélyben 63%-kal, Székelyföldön 61%-kal, a Partiumban 55%-kal, Észak-Erdélyben pedig 51%-kal. Közép-Erdélyben megfigyelhető, hogy a szállítási iparban is nagyobb mértékben emelkedett az alkalmazottak átlagos létszáma, mint Erdély más régióiban, valamint a közigazgatásban is növekedett a dolgozók száma, viszont Erdély többi régiójában 2008-hoz képest ez csökkent. Szellemi szolgáltatások esetében Közép-Erdély jelentősen kiemelkedik, hiszen az erdélyi átlaghoz képest 2,5-szeres ütemben növekedett az alkalmazottak száma, a Partiumban viszont ebben az ágazatban csökkent. Ugyanakkor az egyéb szolgáltatások terén Közép-Erdély és Partium emelkedik ki az alkalmazottlétszám növekedésének tekintetében.

A járvány hatására Erdélyben a könnyűiparban csökkent a legnagyobb mértékben az alkalmazottak átlagos létszáma: az előző évhez viszonyítva 9,2%-kal (22,2 ezer fővel) kevesebben dolgoztak 2020-ban. A szálloda és vendéglátás ágazatában alkalmazottak száma pedig 7,8%-kal (5,4 ezer fővel) csökkent az előző évhez képest.

Alkalmazottak számának megoszlása ágazatok szerint Erdély régióiban, 2020

Ágazatok	Székelyföld	Közép-Erdély	Partium	Dél-Erdély	Bánság	Észak-Erdély	Erdély
Mezőgazdaság	3,6%	1,4%	2,7%	2,4%	3,0%	2,7%	2,5%
Bányászat	0,6%	1,0%	0,7%	1,5%	0,4%	0,6%	0,9%
Komplex ipar	9,3%	14,2%	16,0%	21,2%	23,1%	17,3%	18,3%
Könnyűipar	21,7%	8,7%	15,3%	10,3%	9,3%	17,6%	11,9%
Építkezés	7,1%	7,4%	8,2%	7,7%	6,1%	8,6%	7,4%
Kereskedelem	15,9%	17,2%	16,6%	16,2%	15,1%	14,5%	16,0%
Szállítás	3,8%	5,8%	6,4%	5,2%	5,9%	4,9%	5,6%
Szállodák és vendéglátás	4,5%	3,3%	3,7%	3,8%	3,2%	3,3%	3,5%
Egészségügy	8,6%	8,7%	7,7%	7,0%	7,5%	8,4%	7,8%
Oktatás	9,1%	7,8%	7,3%	6,1%	6,0%	7,9%	7,0%
Közigazgatás	4,2%	2,8%	3,4%	3,4%	3,2%	3,7%	3,3%
Szellemi szolgáltatások	4,7%	11,8%	3,9%	5,8%	8,0%	3,7%	6,9%
Egyéb szolgáltatások	6,9%	10,0%	8,1%	9,4%	9,2%	7,0%	8,9%
Összesen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Forrás: INS (tábla kódja: FOM104F)

Alkalmazottak számának változása 2008 és 2020 között ágazatok szerint Erdély régióiban

Ágazatok	Székelyföld	Közép-Erdély	Partium	Dél-Erdély	Bánság	Észak-Erdély	Erdély
Mezőgazdaság	68%	11%	42%	9%	11%	89%	24%
Bányászat	-6%	-17%	-27%	-54%	-49%	2%	-42%
Komplex ipar	-16%	-4%	11%	8%	8%	12%	6%
Könnyűipar	-28%	-26%	-32%	-30%	-38%	-3%	-29%
Építkezés	13%	-8%	3%	-19%	-22%	12%	-10%
Kereskedelem	6%	6%	-7%	-8%	2%	5%	-1%
Szállítás	-12%	22%	11%	-8%	9%	1%	5%
Szállodák és vendéglátás	61%	63%	55%	29%	35%	51%	44%
Egészségügy	18%	18%	2%	19%	19%	17%	16%
Oktatás	-11%	-7%	-15%	-13%	-15%	-16%	-13%
Közigazgatás	-9%	11%	-7%	-2%	-4%	-10%	-3%
Szellemi szolgáltatások	19%	94%	-14%	25%	36%	3%	37%
Egyéb szolgáltatások	27%	69%	71%	36%	45%	39%	49%
Összesen	-4%	11%	-3%	-3%	1%	7%	1%

Forrás: INS (tábla kódja: FOM104F). Megjegyzés: Az eltéréseket színekkel jelöltük: zöld = lényegesen nőtt, piros = lényegesen csökkent

2.3. Minimálbér és minimálbérrel alkalmazottak létszáma

A Munkaügyi Felügyelőségtől igényelt adatok alapján megvizsgáltuk, hogy az aktív alkalmazotti státuszban levő személyek mekkora hányada van minimálbérrel alkalmazva. A Munkaügyi Felügyelőség minden év december 31-ét használja referenciadátumként, tehát az általunk vizsgált adatok a 2014 és 2020 között minden év december 31-én aktív szerződéssel rendelkező alkalmazottak számát és ezen belül azok számát veszik figyelembe, akiknél minimálbér szerepel havi alaplábként. Csak a teljes munkaidőben dolgozókra terjed ki a vizsgálat, tehát aki részmunkaidőben volt foglalkoztatva, az nem szerepel az adatokban. A katonaság, köztisztviselők, igazságügyi személyzet létszáma sem szerepel az adatokban.

A kereseti adatokat elemezve fontos megemlíteni a minimálbér alakulását is, hiszen a versenyszférában ez az egyetlen kötelező érvényű szabályozási elem a bérekre. A nettó minimálbér folyamatos növekedése figyelhető meg a vizsgált időszakban. 2019-től Romániában létezik az úgynevezett „szakmai bérminimum”⁷ és „építőipari bérminimum”,⁸ mely az általános minimálbérnél magasabb összeget állapít meg a szakképzettséget igénylő foglalkozásokat betöltők és az építőiparban foglalkoztatottak esetében.

⁷ Szakmai bérminimum: felsőfokú végzettséggel és legalább egyéves munkaviszonnyal rendelkező munkavállalók számára.

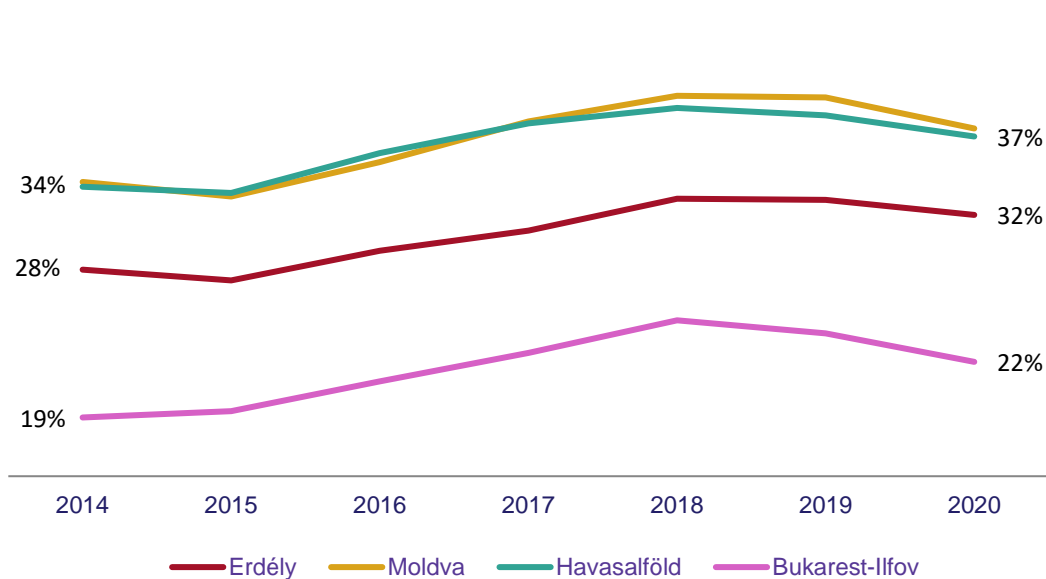
⁸ Építőipari bérminimum: építőiparban, teljes munkaidőben (havi 167 órás átlagos munkaidőre alkalmazott) dolgozók esetében.

A bruttó és a nettó minimálbér 2014 és 2020 között

Év	Bruttó minimálbér (lej)			Nettó minimálbér (lej)		
	Általános minimálbér	Szakmai bérminimum	Építőipari bérminimum	Általános minimálbér	Szakmai bérminimum	Építőipari bérminimum
2014	900			678		
2015	1 050			785		
2016	1 250			925		
2017	1 450			1 065		
2018 ⁹	1 900			1 162		
2019	2 080	2 350	3 000	1 263	1 413	1 774
2020	2 230	2 350	3 000	1 346	1 413	1 774

Romániában 2020 végén az alkalmazottak 31%-a volt minimálbérrel alkalmazva – végzettségtől és ágazattól függetlenül. Ez az arány Moldvában és Havasalföldön a legmagasabb (37%), Bukarest és vonzáskörzetében a legalacsonyabb (22%). Erdélyben az alkalmazottak 32%-a volt minimálbérrel alkalmazva. Románia régióit megfigyelve elmondható, hogy a teljes országra jellemző az a tendencia, miszerint a minimálbéren alkalmazottak aránya 2015-ben volt a legalacsonyabb, ezt követően pedig az arányuk 2019-ig folyamatosan növekedett, majd 2020-ban a minimálbéren alkalmazottak száma jelentősen csökkent (mintegy 142 ezer fővel), kivételt az építőipari bérminimummal rendelkezők jelentettek, ahol az alkalmazottak száma növekedett (14 ezer fővel). Ez arra utalhat, hogy a járvány alatt többnyire olyanok veszítették el a munkájukat vagy kerültek át részmunkaidőbe, akik korábban minimálbérrel voltak alkalmazva.

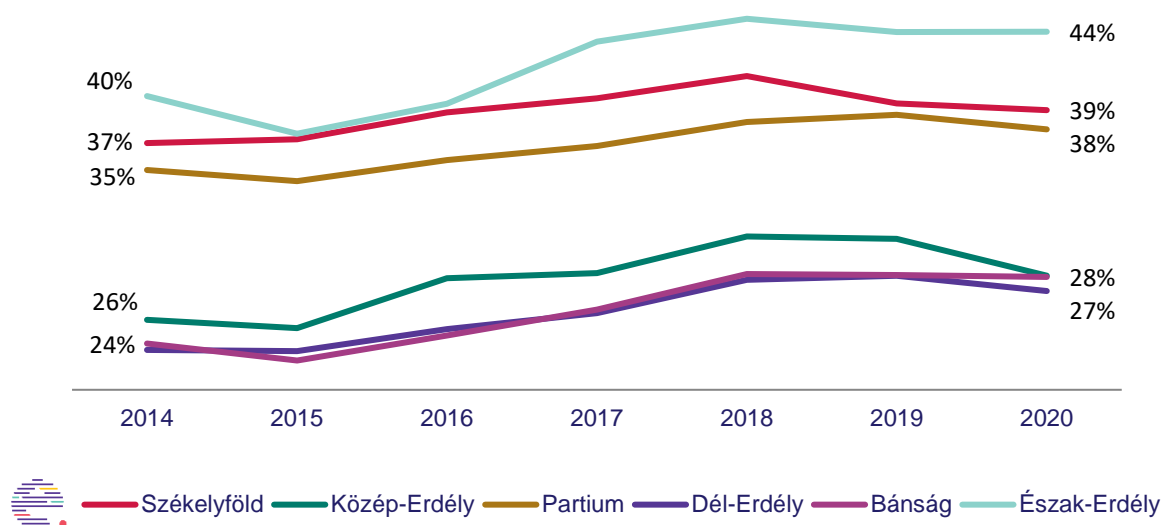
Minimálbérrel alkalmazottak aránya Románia régióiban

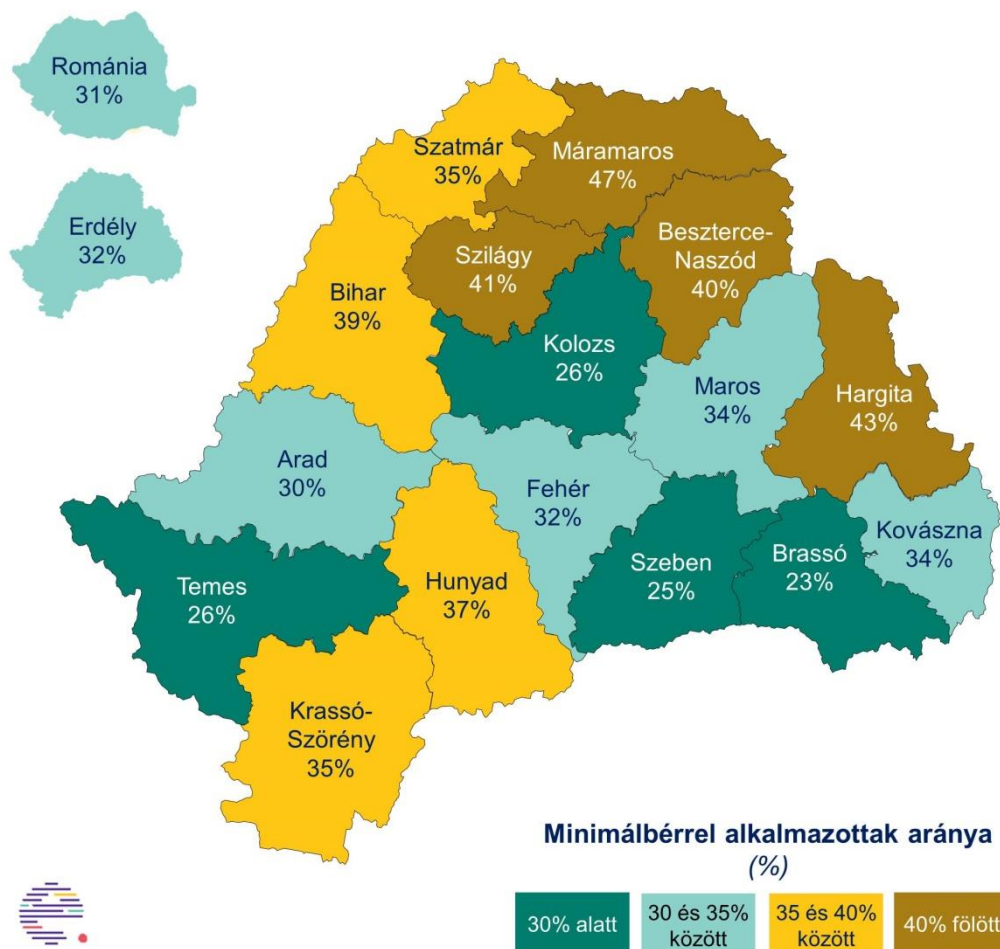
⁹ Romániában 2018-tól kezdődően a társadalombiztosítási járulékok fizetése áthárult az alkalmazottakra.

Az erdélyi régiókon belül 2020 végén a minimálbérrel alkalmazottak aránya Észak-Erdélyben és Székelyföldön a legmagasabb (44%, illetve 39%), ezt követi Partium 38%-kal. Dél-Erdélyben 27%, Bánságban és Közép-Erdélyben pedig 28% volt a minimálbérrel alkalmazottak aránya – végzettségtől és ágazattól függetlenül.

Minimálbérrel alkalmazottak aránya Erdély régióiban

Minimálbérrel alkalmazottak aránya Erdély megyéiben, 2020. december 31.

Táblamelléletek

Gyerektelen, egyedülálló munkavállaló havi nettó átlagkeresete euróban kifejezve

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Európai Unió (27)				1 767	1 793	1 800	1 830	1 862	1 911	1 965	2 000
Egyesült Királyság	2 486	2 452	2 697	2 618	2 774	3 163	2 888	2 802	2 857	2 991	3 004
Németország	2 115	2 174	2 227	2 264	2 316	2 368	2 423	2 464	2 546	2 632	2 653
Olaszország	1 642	1 665	1 694	1 721	1 744	1 754	1 758	1 762	1 775	1 796	1 789
Spanyolország	1 617	1 658	1 665	1 672	1 681	1 737	1 736	1 746	1 767	1 790	1 770
Magyarország	521	512	531	540	540	559	595	669	716	797	791
Románia	323	340	334	362	384	427	460	504	556	603	708
Románia (lej)	1 359	1 443	1 487	1 599	1 708	1 896	2 066	2 303	2 587	2 859	3 425

Kétkeresős és kétgyerekes háztartás havi nettó átlagkeresete euróban kifejezve

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Európai Unió (27)				3 766	3 819	3 837	3 909	3 978	4 082	4 203	4 287
Egyesült Királyság	5 142	5 073	5 574	5 408	5 732	6 533	5 958	5 774	5 882	6 152	6 178
Németország	4 640	4 765	4 877	4 952	5 060	5 176	5 295	5 383	5 555	5 741	5 801
Olaszország	3 436	3 481	3 539	3 613	3 658	3 678	3 684	3 693	3 719	3 759	3 751
Spanyolország	3 311	3 393	3 409	3 424	3 442	3 555	3 552	3 572	3 614	3 659	3 619
Magyarország	1 139	1 191	1 223	1 236	1 231	1 268	1 355	1 520	1 624	1 798	1 771
Románia	670	704	689	746	790	893	959	1 045	1 148	1 240	1 478
Románia (lej)	2 822	2 985	3 074	3 297	3 511	3 969	4 304	4 775	5 341	5 886	7 150

Átlagos alkalmazotti létszám tulajdonviszony szerint Romániában, 2020

Tulajdonviszony	Alkalmazottak száma		Tulajdonviszony	Alkalmazottak száma	
Közfélra (kizárólag állami)	1 222 962	24%	Közfélra	1 269 613	25%
Többségi állami (részben magán)	46 651	1%			
Többségi magán (részben állami)	61 835	1%	Magánszféra	3 762 154	75%
Magán (kizárólag magán)	2 912 701	58%			
Szövetkezeti	18 122	0%			
Közhasznú	22 544	0%			
Külföldi	746 952	15%			
Összesen	5 031 767	100%	Összesen	5 031 767	100%

Nettó átlagkereset Románia régióiban és Erdély régióiban, 2008–2020

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Románia	1 309	1 361	1 391	1 444	1 507	1 579	1 697	1 859	2 046	2 338	2 642	2 986	3 217
Moldva	1 159	1 205	1 196	1 207	1 241	1 329	1 449	1 565	1 709	2 015	2 295	2 641	2 841
Havasalföld	1 226	1 294	1 286	1 316	1 368	1 434	1 537	1 656	1 794	2 069	2 330	2 640	2 842
Bukarest-Ilfov	1 810	1 817	1 946	2 086	2 187	2 265	2 400	2 644	2 857	3 186	3 559	3 947	4 263
Erdély	1 156	1 214	1 230	1 269	1 337	1 404	1 523	1 682	1 889	2 172	2 466	2 800	3 004
Székelyföld	993	1 072	1 040	1 067	1 092	1 151	1 258	1 386	1 529	1 823	2 076	2 362	2 524
Közép-Erdély	1 243	1 315	1 330	1 383	1 474	1 561	1 726	1 876	2 160	2 465	2 819	3 195	3 467
Partium	1 026	1 056	1 078	1 102	1 139	1 199	1 316	1 431	1 595	1 891	2 126	2 446	2 630
Dél-Erdély	1 192	1 264	1 278	1 313	1 381	1 432	1 529	1 701	1 890	2 180	2 463	2 786	2 976
Bánság	1 223	1 282	1 324	1 376	1 454	1 544	1 659	1 858	2 087	2 330	2 659	2 990	3 194
Észak-Erdély	1 044	1 072	1 049	1 068	1 155	1 178	1 285	1 418	1 578	1 858	2 094	2 425	2 573

Alkalmazottak átlagos létszáma ágazatok szerint Románia régióiban, 2020

Ágazatok	Erdély	Moldva	Havasalföld	Bukarest-Ilfov	Románia
Mezőgazdaság	45 032	23 485	49 773	5 280	123 570
Bányászat	16 051	4 346	23 509	3 028	46 934
Komplex ipar	335 683	69 177	218 432	80 721	704 013
Könnyűipar	218 643	86 894	114 250	44 558	464 345
Építkezés	136 016	67 600	104 739	98 854	407 209
Kereskedelem	294 012	131 804	224 848	220 632	871 296
Szállítás	101 935	32 320	77 930	64 015	276 200
Szállodák és vendéglátás	64 594	22 860	47 696	34 505	169 655
Egészségügy	142 911	77 505	116 703	67 137	404 256
Oktatás	127 599	74 651	98 222	46 823	347 295
Közigazgatás	60 809	33 835	62 189	47 760	204 593
Szellemi szolgáltatások	127 393	45 126	64 366	225 371	462 256
Egyéb szolgáltatások	163 422	68 547	138 872	179 304	550 145
Összesen	1 834 100	738 150	1 341 529	1 117 988	5 031 767

Alkalmazottak átlagos létszáma ágazatok szerint Erdély régióiban, 2020

Ágazatok	Székelyföld	Közép-Erdély	Partium	Dél-Erdély	Bánság	Észak-Erdély	Erdély
Mezőgazdaság	4 087	5 038	7 525	11 773	12 162	4 447	45 032
Bányászat	717	3 508	2 050	7 326	1 533	917	16 051
Komplex ipar	10 575	51 759	45 343	105 214	94 121	28 671	335 683
Könnyűipar	24 642	31 698	43 545	51 371	38 108	29 279	218 643
Építkezés	8 041	27 166	23 228	38 244	25 055	14 282	136 016
Kereskedelem	18 088	62 819	47 070	80 385	61 602	24 048	294 012
Szállítás	4 336	21 383	18 122	25 688	24 285	8 121	101 935
Szállodák és vendéglátás	5 106	11 921	10 554	18 668	12 878	5 467	64 594
Egészségügy	9 748	31 878	21 975	34 787	30 647	13 876	142 911
Oktatás	10 363	28 616	20 840	30 358	24 368	13 054	127 599
Közigazgatás	4 744	10 258	9 683	16 815	13 167	6 142	60 809
Szellemi szolgáltatások	5 391	43 029	11 101	29 017	32 661	6 194	127 393
Egyéb szolgáltatások	7 876	36 525	22 916	46 867	37 652	11 586	163 422
Összesen	113 714	365 598	283 952	496 513	408 239	166 084	1 834 100

Közzététel: 2021. december 7.

További információ: Lukács Andrea (info@erdelystat.ro).

Korábbi Erdélystat-közlemények és -elemzések, módszertani leírások megtalálhatók a www.erdelystat.ro honlapon.

Ha érdekli az Erdélystat tevékenysége, látogasson el [honlapunkra](#) vagy keresse fel [Facebook-oldalunkat](#). Ha elsőként szeretné megkapni az aktuális elemzéseinket és közleményeinket, iratkozzon fel [hírlevelükre](#).